

МІНІСТЕРСТВО
МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ

ЗБІРНИК ТЕЗ

**IV Всеукраїнської наукової конференції
«Сучасні погляди молоді на фізичну культуру,
спорт та здоров'я людини»,
присвяченої Дню науки в Україні**

13 травня 2026 року

**Харків
2026**

УДК: 796.011(043)
С 89

Сучасні погляди молоді на фізичну культуру, спорт та здоров'я людини: збірник тез ІV Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої Дню науки в Україні (електронне видання). Харків: ХДАФК, 2026. 406 с.

У збірнику представлені тези за напрямками роботи конференції: актуальні питання фізичного виховання різних груп населення; удосконалення підготовки спортсменів різної кваліфікації; терапія та реабілітація; фітнес та рекреація; психолого-педагогічні, організаційно-управлінські, соціально-економічні та мовно-філософські аспекти фізичної культури та спорту.

Збірник тез представляє теоретичний і практичний інтерес для здобувачів вищої освіти, тренерів, спортсменів, викладачів, наукових та науково-педагогічних працівників.

Редакційна колегія

Головний редактор:

Ольховий О. М., д.фіз.вих., професор, проректор з науково-педагогічної роботи ХДАФК.

Члени редколегії:

Пашкова В. І., заступник головного редактора, PhD, помічник проректора з науково-педагогічної роботи.

Артем'єва Г. П., к.фіз.вих., доцент, професор кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації.

Карпець Л. А., д.філос.н., професор, завідувач кафедри української та іноземних мов.

Масляк І. П. к.фіз.вих., професор, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання.

Мішин М. В., к.фіз.вих., доцент, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту.

Павлик О. М., к.психол.н., доцент, доцент кафедри педагогіки та психології.

Семенова Ю. А., к.філос.н., доцент, професор кафедри гуманітарних наук.

Таран Л. М., к.фіз.вих., доцент, завідувач кафедри олімпійського та професійного спорту.

Торяник І. І., д.мед.н., професор, в.о. завідувача кафедри терапії, реабілітації та медичних дисциплін.

ХАНІН Дмитро, науковий керівник: Серeda Н. В. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ХОКЕЮ З ШАЙБОЮ В УКРАЇНІ.	394
ШЕВЦОВА Наталія, науковий керівник: Павлик О. М. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ АКРОБАТИЧНОГО РОКУ І РОЛЮ.	396
ШЕВЧУК Олександр, науковий керівник: Улан А. М. ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИХ СПОРТСМЕНІВ В УКРАЇНІ.	399
ШИНКАРЬОВ Артем, науковий керівник: Леонов Я. В. ЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ФІТНЕС-ІНДУСТРІЇ.	402
ЮНДЕНКО Софія, науковий керівник: Салтан О. М. ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА СПОРТИВНОГО ПСИХОЛОГА ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ У СПОРТІ.	405

ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВИМУШЕНО ПЕРЕМІЩЕНИХ СПОРТСМЕНІВ В УКРАЇНІ

Олександр Шевчук

Науковий керівник: к.фіз.вих., доцент Улан А. М.
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Київ, Україна

Анотація. В роботі розглянуто проблеми соціальної інтеграції вимушено переміщених дітей, які займаються спортом, з урахуванням сучасних викликів розвитку спорту в Україні. Визначено ключові бар'єри адаптації дітей-ВПО у спортивні колективи.

Ключові слова: підготовка спортсменів, військові дії.

Вступ. Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну з лютого 2022 року спричинило безпрецедентну гуманітарну кризу, наслідком якої стало масове переміщення мільйонів громадян. Особливо вразливою категорією серед вимушено переміщених осіб (ВПО) стали діти. Спорт традиційно виступає простором для соціалізації дітей та підлітків. Однак сучасні умови функціонування спорту в Україні, а саме скорочення мережі дитячо-юнацьких спортивних шкіл, обмежене фінансування, вимушена зміна місця проживання тренерів і спортсменів, не здатні повною мірою забезпечити комфортний процес інтеграції переміщених дітей-спортсменів у нові команди та спортивні колективи. Так, дана тема потребує більш детального вивчення на шляху до пошуку та розробки дієвих інструментів соціальної інтеграції вимушено переміщених дітей та молоді, що займається спортом, для подальшого продовження ними спортивної кар'єри.

Мета дослідження – виявити та систематизувати основні проблеми соціальної інтеграції вимушено переміщених дітей-спортсменів в Україні.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури та матеріалів мережі Інтернет, узагальнення практичного досвіду тренерської діяльності.

Результати дослідження та їх обговорення. За даними UNICEF [4], війна в Україні спричинила глибоку кризу психічного здоров'я: діти переживають страх, втрату близьких, вимушені переїзди та тривалу невизначеність. Крім того, кожен третій підліток відчуває втрату надії на майбутнє, що безпосередньо впливає на мотивацію до навчання і спортивної діяльності. У спортивному середовищі це проявляється у зниженні впевненості, страху помилок та труднощях у взаємодії з однолітками. Суттєвою перешкодою в процесі соціальної інтеграції та адаптації вимушено переміщених дітей є соціальна ізоляція та розрив соціальних зв'язків. Внаслідок зміни місця проживання діти втрачають звичне середовище, друзів, тренерів і команди. Дослідження підкреслюють [4], що розлука з родиною та друзями є одним із найбільш шкідливих факторів адаптації. У спортивних колективах це призводить до труднощів у включенні в нові команди, формуванні довіри та командної взаємодії. Варто відзначити, що через війну понад 1700 освітніх закладів було пошкоджено або зруйновано, що обмежує доступ дітей до системного навчання і позашкільної діяльності, включаючи спорт [2]. Аналогічно, значних втрат зазнала і спортивна інфраструктура, що знижує можливості регулярних тренувань і участі у

змаганнях. У деяких випадках діти змушені тренуватися в умовах обмежених ресурсів або взагалі припиняти заняття. Станом на 2025-2026 рр. в Україні постраждало понад 800 об'єктів спортивної інфраструктури, з них близько 321 об'єкт знищено повністю або частково. До цієї кількості входять і дитячо-юнацькі спортивні школи, адже значна частина об'єктів належить закладам освіти (майже 492 спортивні об'єкти функціонують при навчальних закладах) [5]. Разом з цим, частина дітей через матеріальні труднощі або зміну місця проживання не має можливості відвідувати секції. Дослідження показують, що система соціального захисту дітей-ВПО є недостатньо ефективною на рівні громад через фінансові та організаційні обмеження, що призводить до того, що спорт стає менш доступним саме для найбільш уразливих категорій дітей [3]. Водночас, діти стикаються з мовними, культурними та поведінковими бар'єрами, особливо у разі переміщення в інші регіони. За результатами досліджень, понад 67% сімей відзначають труднощі у сфері освіти та спортивного життя дітей після вимушеного переміщення. Окремо слід виділити недостатній рівень безпеки та підтримки у спортивному середовищі. Так, міжнародні дослідження свідчать, що до 75% дітей-спортсменів стикалися з різними формами насильства або психологічного тиску. Для дітей-ВПО ці ризики можуть бути вищими через їхню вразливість та залежність від прихильності нового оточення [1].

Висновки. Аналіз сучасних наукових джерел та звітів міжнародних організацій дозволив виявити комплекс взаємопов'язаних проблем, з якими стикаються вимушено переміщені діти у нових громадах, колективах, в тому числі спортивних. Соціальна інтеграція вимушено переміщених дітей у спортивному середовищі залежить від комплексного врахування психологічних, соціальних, освітніх та організаційних факторів.

Перспектива подальших досліджень у цьому напрямку полягає у дослідженні шляхів соціальної інтеграції вимушено переміщених спортсменів, які займаються футболом, у дитячо-юнацькі спортивні школи та клуби.

Список використаної літератури.

1. Близько 75% дітей-спортсменів у світі зіштовхнулися із насильством – Мінмолодьспорт запустило кампанію, аби уберегти дітей. *Media Center Ukraine*. URL: <https://mediacenter.org.ua/uk/blizko-75-ditej-sportsmeniv-u-sviti-zishtovhnulis-iz-nasilstvom-minmolodi-zapustilo-kampaniyu-abi-uberegti-ditej/> (дата звернення: 08.04.2026).

2. Вимушене переміщення за кордон: труднощі у доступі до освіти українських дітей. *Профспілка працівників освіти і науки України*. URL: <https://pon.org.ua/novyny/11867-vymushene-peremishchennia-za-kordon-trudnoshchi-u-dostupi-do-osvity-ukrainskykh-ditei.html> (дата звернення: 08.04.2026).

3. Улан А. М., Шевчук О. С. Спорт та підготовка спортсменів в Україні: сутність та сучасні виклики. *Педагогічні академія: наукові записки*. 2025. №23. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17329634>

4. More than a third of Ukraine's children remain displaced four years into war. UNICEF. URL: [UNICEF Ukraine](https://www.unicef.org/ukraine) (дата звернення: 08.04.2026).

5. Sports Ministry: 24 sport facilities, 19 youth infrastructure facilities damaged in Ukraine in 2024 *Interfax-Ukraine*. URL: <https://interfax.com.ua/news/sport/1134730.html> (дата звернення: 08.04.2026).